

RŮLNIČKA * 1

zpravodaj skupiny
amatérských loutkářů
leden – červen 2024

SČDO-SAL

SČDO-SAL

SČDO-SAL

SČDO-SAL

SČDO-SAL

SČDO-SAL

SČDO-SAL

SČDO-SAL

SČDO-SAL

SČDO-SAL

SČDO-SAL

SČDO-SAL

Vážení přátelé, kamarádi loutkáři!

Dostává se vám do ruky znovuobnovená Rolnička, občasník vzdávaný Skupinou amatérských loutkářů při Svazu českých divadelních ochotníků (SAL). Pokušíme se ji vzkrísit při příležitosti této naší VI. svazové konference. Doufáme, že se nám to povede a to snad i s vaší pomocí! Periodicita by měla být 3, ideálně 4 čísla ročně. Prosíme při této příležitosti o zasílání jakýchkoliv informací, dotazů, nabídky či hledání spolupráce, přání a případných fotografií z činnosti, přehlídek a podobných akcí. Tyto materiály bychom rádi pravidelně zveřejňovali a doplňovali i vašimi zkušenostmi a nápady či praktickými radami.

Občasník budeme distribuovat e-mailem ve formátu PDF. Tisk a rozesílání tištěné podoby se už stalo finančně neúnosné a v dnešní digitální době už zbytečné.

Děkujeme předem za vaši spolupráci a moc se na ni těšíme!

ZPRÁVA O ČINNOSTI SAL ZA OBDOBÍ 2019 – 2024

Vážení přátelé, sešli jsme se zase po pěti letech, abychom opět zhodnotili naši činnost, co se nám v uplynulé době povedlo, co ne, co je třeba zlepšit. Nejdříve bych ale chtěl poděkovat naší „nadržené“ organizaci – Svazu českých divadelních ochotníků (SČDO), pod jehož křídly a záštitou můžeme fungovat. Málo kdo si opravdu uvědomuje, co to pro nás znamená, jak to zjednodušuje naši činnost. Děkujeme za podporu! Dále pak musíme poděkovat za přízeň Svazu klubů mládeže, který nám poskytuje každý rok nezanedbatelnou částku a pomáhá tím s financováním přehlídek.

Než začneme hodnocení naší činnosti, musíme vzpomenout ty, co nás bohužel opustili. Radku Vaňkovou, loutkářku s velkým „L“ a nesmírně šarmantní dámu z loutkářského souboru Špalíček Plzeň, Petra Rozsypálka – dlouholetého člena a oporu souboru Říše loutek Kroměříž, Evu Ovečkovou a Alici Nusbergerovou z Říše loutek Praha, Mgr. Evu Černou ze souboru Přerovský Kašpárek Sokola Přerov a Ivoše Šomana – člena Kašpárkovy říše Olomouc a také Přerovského Kašpárka. Vzpomeňme na ně s úctou a láskou.

Do naší činnosti velice citelně zasáhla „doba covidová“. Všechny aktivity se musely nuceně zastavit a následně se pak velmi těžce a pomalu začaly obnovovat. Také se velmi citelně zhoršily finanční podmínky. Následující hospodářský propad všech sfér se pak samozřejmě negativně promítl a dále promítá do výše získávaných dotací. Tím následně ztěžuje činnost souborů a pořádání akcí.

A když jsme u negativ hodnoceného období, hned si také musíme říct, co se nám ne stále nevede. Opakovaně je stále problémem zvyšování členské základny našeho sdružení. Nezájem souborů o členství stále trvá. Dalším neúspěchem je opět neobnovení soutěže individuálních výstupů s loutkou. Rolničku se stále nepodařilo obnovit, ale už se na tom pracuje. Snad se povede vydat „probouzeč“ číslo k této konferenci. Do výčtu neúspěchů patří i webové stránky. Sice byly zřízeny, ale nebyl nikdo, kdo by se o ně řádně staral a aktualizoval obsah. Na tomto problému pracujeme a snad se nám stránky podaří opět oživit.

Ale dost s negativy. Velikým pozitivem je zachování a rozšíření vztahů s NIPOS-ARTAMA, kde máme už tři zástupce. Jsou členy programové rady pro loutkářskou Chrudim a odborné rady pro loutkové divadlo. Musím na tomto místě poděkovat Michalu Drtinovi, že nás stále vlídně přijímá a dává nám možnost nahlížet a podílet se

na činnosti obou rad. O vztazích s Svazem klubů mládeže, jehož jsme kolektivním členem, jsem se už zmiňoval. Ještě jednou, moc děkujeme a velmi si vážíme vaší přízně!

Stále se i přes covidovou uzávěru daří udržovat seriál loutkářských přehlídek. Většinou je jejich organizace v rukou členů pořadajících souborů, SAL se snaží podle možností přispívat na jejich chod a pravidelně dodává lektory a porotce. Dobrým příkladem je místní divadlo Jiskra, které každoročně pořádá soutěžní přehlídku s výběrem na loutkářskou Chrudim, Loutkářské letnice v Rakovníku – jednou za dva roky, dvě přehlídky ročně pořádají loutkáři v Lounech (a to je obdivuhodné!), Čechova Olomouc – po čtyřech letech se ji opět podařilo zorganizovat a troufnu si říct, že se vyvedla. Další pak loutkářské letnice Přerov – jeden rok sokolské, jeden nesokolské a další.

Mluvil jsem už o přehlídkách, ale ještě nebyla řeč o spoustě seminářů, které v jejich rámcích či jinak proběhly a na nichž se podíleli naši členové. Povedlo se nám získat jako lektory Bóju Šulce, Jaroslava Vidlaře a Martina Kláska. Z našich řad jsou to pak osvědčené „stálíce“ – Hana Dotřelová, Zdenek Turek, Martin Mögliche, Jiří Krása.

S členskou základnou je to stále stejné. Základní problém je v nepochopení souborů, že SAL je tu pro ně a může jim něco nabídnout. Jednak důležité kontakty, pak poradenskou činnost – tedy naše lektory a podporu v rozvíjení. Musíme se stále více snažit tyto naše devize propagovat – například znovuoživením Rolničky, kterou bychom měli zviditelnit i mezi „nesaláckými“ soubory. Asi bude třeba využít přehlídek a jiných akcí a propagovat a rozdávat čísla i s vloženou přihláškou. Uvidíme, jestli se to projeví. Dalším pozitivem je možnost morálního ocenění jednotlivců a souborů oceněními, která má SAL k dispozici.

Musíme také oživit naše zaniklé www stránky a případně se pokusit spustit Facebookový profil. Zviditelnit a zpřístupnit naši skupinu a neznámým souborům nás přiblíží. A také zrychlí a zjednoduší komunikaci. O dalších věcech se budeme jistě bavit v diskuzi. Nebojte se klást otázky na jakékoliv téma! A pokud vás napadá něco, co by se mohlo zlepšit udělat, nestyďte se a sem s tím!

Aleš Pop, předseda SAL

Z DĚNÍ V SOUBORECH

Přerov hostil tři dny amatéřská loutková divadla z celé republiky

Rozzářené dětské oči, netrpěliví návštěvníci, fronta u pokladny před začátkem představení. Přerov hostí od pátku do neděle celostátní přehlídku amatérských loutkových divadel Loutkářské letnice, která se ve městě koná už po šestnácté.

Celostátní přehlídka amatérských loutkových divadel Loutkářské letnice začala v Přerově. Setkání loutkoherců mají v Přerově tradici – zatímco v lichých letech se pořádají nesoutěžní sokolské celostátní přehlídky, v sudých pak Loutkářské letnice. Program odstartoval už v pátek a soubory se budou střídat v prostorách divadla Přerovský Kašpárek až do nedělního odpoledne.

„Každoročně se u nás scházejí loutkoherci ze všech koutů naší vlasti na nesoutěžním přátelském setkání, které má dlouholetou tradici. Amatéřská loutková divadla předvedou malým divákům pohádky v různém provedení – od klasických marionet, maňásků až po jiná alternativní vystoupení,“ přiblížila Marie Veřmiřovská, principálka Přerovského Kašpárku.

Inscenace Tři čuníci souboru Před Branou Rakovník

Seminář Martina Kláska

Přehlídky jsou pro soubory důležité nejen kvůli výměně zkušeností, ale i načerpání nové inspirace.

„Hlavním přínosem je ale dlouholeté přátelství mezi soubory a dobrý pocit, že se najdou ochotní lidé, kteří v amatérských podmínkách mají snahu a vůli k rozdávání radosti těm nejmenším,“ řekla Veřmiřovská.

Do Přerova letos zavítalo deset souborů a vůbec poprvé se představil Spolek loutkářů z Loun. Už v pátek dopoledne na přerovské scéně vystoupil soubor z Prostějova s pohádkou O princezně Fíflně a čertici Ruměně.

S představením O třech čunících přijel soubor z Rakovníka, který zahrál odpoledne. Od tří do pěti hodin pak mohli zájemci využít možnosti prohlédnout si prostory loutkového divadla.

Po slavnostním zahájení v sobotu ráno předvedl své umění domácí soubor, který zahrál pohádku Ferda Mravenec.

„Loutka našeho Ferdy už absolvovala řadu výstav u nás i ve světě, a tak ho mohlo vidět třeba publikum v Olomouci, Hranicích, ve Znojmě, ale i ve světových metropolích – v Paříži, Tokiu, Moskvě a Praze. Hned po přehlídce poputuje na další výstavu do Bratislavy,“ prozradila Marie Veřmiřovská.

V sobotu se během dne vystřídalo několik divadel. Spolek loutkářů v Lounech předvedl hru Princezna Koloběžka, divadlo Srdíčko z Vysokého Mýta pak pohádku Rozum a Štěstí. Z dílny pražských loutkových divadel spatřili diváci Perníkovou chaloupku z Prahy Královských Vinohrad a divadla Bubeníček, soubor Říše loutek Praha zahrál Dášeňku.

Loutková dílna Klubičko Zábřeh představila hru o slavném rodákovi s názvem Putování Jana Eskymo Welzla. V sobotu odpoledne se uskutečnil také seminář Martina Kláska, který několik desetiletí vodil loutky Spejbla a Hurvínka.

Nedělní den odstartovalo v 10 hodin loutkové divadlo Jiskra Praha Kobylisy představením Vodníkova Hanička a loutkové divadlo Frydolín Praha Hostivař uvedlo maňáskové představení „Kašpárkovy pohádky“. Přehlídku uzavřo představení „O třech čunících“ v provedení Divadla za Branou Rakovník.

*****

Amatérské loutkové divadlo Jiskra oslavilo 110 let

Loutkové divadlo Jiskra je nejstarší dodnes fungující divadlo tohoto typu v Praze a druhé nejstarší svého druhu v Česku. Starší mají pouze v Lounech. Amatérské divadlo Jiskra nicméně založil v roce 1913 kobylišký patriot Karel Hacker, který pro svou scénu dokonce zakoupil celou budovu. Jiskra tak dnes slaví neuvěřitelných 110 let od svého vzniku.

„My celou dobu, celou existenci pracujeme na bázi dobrovolnictví, takže jsme všichni amatéři a děláme to pro dobrý pocit. Základem našeho repertoáru jsou ta představení, která vznikla v rámci celého období našeho divadla,“ řekl Jiří Krása – principál loutkového divadla Jiskra.

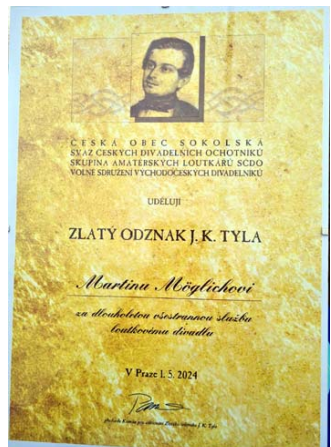
První představení divadlo odehrálo v listopadu 1913, ale protože v listopadu nebývá ani zdaleka tak pěkné počasí jako v červnu, velkolepé oslavy byly přesunuty právě na tento měsíc a podle toho, jak se všichni bavili, to určitě nikomu nevadilo.

„Tím dneškem chceme příjemně zakončit a tady se setkat s přáteli, kolegy, loutkáři a i s našimi rodinami, které nás v té naší loutkové činnosti podporují“.

A protože se divadlo nachází na území Prahy 8, tak ho aktivně a dlouhodobě podporuje také městská část.

„Soubor Jiskra – loutkové divadlo je naše domovská scéna, která je s městskou částí spjatá už od počátku, divadlo Jiskra je na tom stejném místě už 110 let, je to amatérské loutkové divadlo, ale i přesto jsou ty pohádky a divadelní kusy, které nastudovali, velice profesionální a jsme moc rádi, že sídlí v našem Divadle Karla Hackera a že je o ta

A ke každé oslavě patří také malé pohostění...

představení veliký zájem," řekla Jana Solomonová (ANO) – radní MČ Praha 8. Nejčastějšími návštěvníky divadla jsou samozřejmě rodiny s dětmi. Představení také hodně navštěvují mateřské školy a o víkendech pak veřejnost. Nezbyvá tak než popřát loutkovému divadlu Jiskra mnoho dobrého do dalších let a aby všem dále vydržel potřebný elán a nadšení. Dětská diváci to určitě ocení.

Proč být členem SČDO či SČDO-SAL?

Stručně řečeno: bez SČDO by svět amatérského divadla byl významně ochuzen. Vůbec by například neexistovaly čtyři celostátní přehlídkové soutěže: Pohárek (monology a dialogy dospělých), Kandrásěk (monology a dialogy dětí a mládeže), Jednoaktovka a Divadlo jednoho herce. Největší akce, vyhlašovaná svazem, národní přehlídka venkovského divadla ve Vysokém nad Jizerou, by byla zkrácena na méně než polovinu a ztratila svůj kolorit.

Nebýt svazu, utrpělo by značně i vzdělávání ochotníků. Omezovalo by se na semináře při národních přehlídkách v gesci státu a rozbory porotců při přehlídkách nižších stupňů. Vzdělávání amatérských režisérů by nemělo vedle Klubu praktické režie při ARTAMA žádnou alternativu; SČDO přitom nabízí už čtyři dvouleté běhy školy základů činoherní režie, a krom toho trvale pracuje jeho Klub režisérů, který pořádá své pravidelné semináře i pro nečleny. Svaz pořádal také tříletou školu scénografickou a semináře o jevištním svícení.

Spolupráce jednotlivých organizací ochotnického divadla by bez SČDO postrádala koordinaci. Z popudu svazu vznikla Matice českých divadelníků jako platforma pro společný postup amatérských divadelních organizací v celé zemi.

Zasloužili ochotníci by ve většině případů nebyli žádným způsobem oficiálně oceněni. SČDO má nejen systém svazových vyznamenání živého i loutkového divadla, ale inicioval svazek společenství sedmi největších organizací amatérského divadla v ČR a dal

vzniknout nejvyššímu ocenění, jaké udělují sami amatéři – Zlatému odznaku J. K. Tyla. Komisi pro udělování tohoto ocenění SČDO řídí a agendu související s odznakem (včetně každoroční putovní galerie jeho nositelů) tvoří a spravuje.

Kolektivním členem svazu je také Skupina amatérských loutkářů (SAL), která je vedle České obce sokolské jedinou celostátní organizací amatérského loutkového divadla.

Svaz a SAL se také věnují publikační činnosti a jejich letáky jsou dobrým návodem dramaturgům, režisérům, porotcům či např. osvětlovačům. Vydávají i informační oběžníky Informátor, a snad se podaří obnovit i vydávání loutkářské Rolničky.

Vraťme se tedy k otázce, proč je dobré být členem našeho svazu. Člen SČDO či SAL má velmi dobré podmínky k realizaci svého koníčka, kterým je divadlo. Má usnadněný výběr hry pro děti i dospělé. Je informován o pořádání přehlídek, soutěží a tvůrčích i vzdělávacích seminářů. Má k těmto akcím snadný přístup. Může všechny akce v rámci svazu také ovlivňovat kritikou či nápady, které prostřednictvím orgánů svazu snadno přenesou k organizátorům. Má přehled o amatérském divadle ve všech regionech České republiky. Vždy snadno najde někoho, kdo mu poradí. Zjistí, jaké zkušenosti mají s jeho problémem v jiných částech země, a jak je řeší. Může se prostřednictvím kontaktů svazu obrátit i na významné české divadelní tvůrce či lektory. Může snadno a levně docílit mnoha inscenačních a dalších vědomostí a schopností a ty pravidelně dále pěstovat. Může se podílet na řízení svazu.

Na druhé straně ani člen SČDO nemůže snadno ovlivnit akce, které pořádá někdo jiný (např. Jiráskův Hronov či Loutkářskou Chrudim). SČDO a SAL mají ovšem i v tamních festivalových výborech a odborných radách své zástupce, kteří silou svého hlasu mohou radě věcí napomoci.

Je zřejmé, že být členem SČDO je prospěšné a výhodné. Věřím, že k tomuto závěru dospějí také mnozí další ochotníci a loutkáři.

Pavel Panenka, DS Karel Čapek Děčín

*****

Přehled možných ocenění jednotlivců i souborů udělovaných na návrh SAL:

1. Čestné uznání SAL:	na návrh místních organizací uděluje rada SAL
2. Zlatý odznak SAL:	na návrh místních organizací uděluje rada SAL
3. Zlatý odznak SČDO:	na doporučení rady SAL uděluje sekretariát SČDO
4. Čestné uznání Matěje Kopeckého:	na doporučení rady SAL uděluje sekretariát SČDO
5. Cena prof. Dr. Jindřicha Veselého:	na doporučení rady SAL uděluje zvláštní komise SAL
6. Zlatý odznak J. K. Tyla:	toto ocenění uděluje SAL v součinnosti s SČDO
7. Cena ministra kultury:	navrhuje SAL+SČDO, uděluje ministerstvo kultury
8. Cena Petra Slunečka:	navrhují členové rady SAL za mimořádné interpretační výkony

Obnovený občasník pro přátele loutkového divadla ROLNIČKA připravil a sazbu provedl Aleš Pop. Distribuce se provádí e-mailem ve formátu PDF. Těšíme se na příspěvky, které můžete posílat na e-mailovou adresu ales.popik@seznam.cz.